

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

AFSCHEID VAN SARAJEVO

toneelspel in twee bedrijven

1880

door

Patrick Deekens

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2014
Nr.2614

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIER tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier 'Aanvraag tot opvoering'. Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen. Het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) aan Toneelfonds J. Janssens worden bezorgd of digitaal worden ingediend via www.toneelfonds.be -> opvoering.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt men dan van Toneelfonds J. Janssens de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten.

Iedereen die een 'Aanvraag tot opvoering' indient wordt verondersteld de 'algemene voorwaarden aanvraag opvoering' (zoals ze vermeld staan op onze website) te kennen en te aanvaarden.

(Indien u geen toegang tot internet hebt, gelieve ons dit te melden. Dan sturen wij u graag per post een exemplaar van deze algemene voorwaarden.)

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING!

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *AFSCHEID VAN SARAJEVO* op te voeren moet de naam van auteur *PATRICK DEEKENS* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2000/0220/022
ISBN 978-90-385-06753

© 2000 Toneelfonds J. Janssens/Patrick Deekens
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(2 dames-2 heren)

IVAN : Serviër. Informaticus van beroep. Gehuwd met Mira.

MIRA : Kroate. Gehuwd met Ivan, van wie zij een kind verwacht.

ISMET : oudere moslim, die een verdieping bewoont van het huis waar Mira en Ivan wonen

INGE : Duits oorlogsfotografe

DECOR

De schuilkelder van het appartement van Mira en Ivan. De kelder is als woonruimte ingericht: er staat een sofa, een bed, een gaskachel, een fornuis, een televisietoestel en een P.C. Er is een lek in het plafond, waar af en toe water doorheen druppelt. Daaronder staat een emmer.

KORTE INHOUD

Drie mensen leven noodgedwongen samen in een bunker in Sarajevo: een Serviër, een Kroaat en een Moslim. Buiten in de stad woedt onafgebroken de oorlog, terwijl zich binnen in de kelder hartverscheurende taferelen afspelen. Mira is zwanger van Ivan. Ismet, een oudere Moslim, is net op weg naar de moskee, als plots vlak in de buurt een bom inslaat. Een ogenblik later krijgen Mira en Ivan het bezoek van Inge, en Duitse oorlogsfotografe, die de gewonde Ismet terug naar huis brengt.

Afscheid van Sarajevo is een stuk over de oorlog, over de haat en het onbegrip, over verhalen die woekeren en plots een eigen leven gaan leiden. Verhalen die zich onttrekken aan de mens en hem meesleuren in een nooit eindigende spiraal van onmacht en vernietiging.

EERSTE BEDRIJF

(Mira en Ivan zitten in de schuilkelder van hun appartement in Sarajevo. Mira loopt rusteloos rond, terwijl Ivan op de grond ligt en aan de gaskachel werkt die defect is.)

MIRA : Hoe laat is het, Ivan ?

IVAN : Kwart voor vijf.

MIRA : Anders, in een andere wereld, was ik nu net terug van boodschappen doen. Ik sta aan de rand van het fornuis, terwijl de boter sissend als een slang de pan in glijdt en een kaal geplukte kip als een gevallen engel op de drempel van het hellevuur bang het moment afwacht om in een kokende ketel een tweede dood te sterven. Met mijn ene oog op de vlammen gericht, met het andere naar buiten de einder afzoekend, wacht ik brandend van verlangen op de komst van iemand die sprekend op jou lijkt, een soort dubbelganger, een man met soepele tred en gewapend oog, van wie ik weet dat hij het vuur in mijn lenden blussen zal. Hoor je me, Ivan ?

IVAN : Ik hoor het bruisen van het water in de fles. Ik hoor het ruisen van de golven in de zee. Ik hoor de stem in je buik die eindeloos om genade smeekt.

MIRA : Kwart voor zeven. Iedere minuut lijkt wel een eeuwigheid. De potten en pannen staan terug op hun oude, vertrouwde plek. Plato, mijn God, waar is Plato ? knabbelt op de restjes van de uit elkaar gereten kip, terwijl de boter verminkt en vormeloos opnieuw in de ijskast staat. Net alsof er niets is gebeurd. Alsof het leven hier op aarde onschuldig zou zijn. Alsof het beeld van Sodom en Gomorra niet tot op het einde der tijden als een waarschuwing diep in ons geheugen zou staan gegrift. We moeten praten en ondertussen zorgeloos de tijd verdrijven, elkaar verhalen vertellen, verhalen van duizend en één nacht. Verhalen die de ruimte doen open spatten en de tijd doen vergeten. We moeten spreken, Ivan ! Elkaar opjatten ! En vooral elkaar geen tussenpozen laten ! Elkaar geen tijd gunnen om ook maar even na te denken. Want achter de tover van de taal verbergt zich het onheil van het duister. God die hoog in de wolken

zit en zijn eeuwig Neen heeft uitgesproken over de toekomst van de wereld. Onze wereld. Deze wereld. De wereld hier op deze plaats, op dit moment, waar een stroom van geweld losgebarsten is, die niet meer te stuiten valt. O, Sarajevo, wat is er van jou geworden ? We moeten wachten, wachten op een teken, een teken van Zijn hand en ondertussen de tijd verdrijven. Zorgeloos de tijd verdrijven. Veel meer kunnen we niet doen.

Acht uur. Dat wat zal zijn, wanneer het zijn zal, zal zijn dat wat het is. Je hand niet wegnemen. Asjeblief, laat de krant nog even liggen. Ik wil vergeten en alle treinen van de wereld tot stilstand brengen. Nu. Hier. Op deze plek. Alles samengebald in dit ene moment. Afgesloten van de buitenwereld. In een bunker waar onze stemmen niet verder reiken dan de draagkracht van de ziel. Hier, waar niemand ons zien kan. Waar wij aan elkaar overgeleverd zijn, onzichtbaar voor het oog van de Ander. Begrijp je, Ivan ? We moeten ons deze situatie eigen maken. Onze wonden helen, het verdriet heiligen. En vooral het genot niet ontlopen. Je hand niet wegnemen. Asjeblief, nog even. Nog heel even. Dit goddelijk moment. Ongrijpbaar en toch zo verrukkelijk. Niet ophouden nu. Nu ik er bijna ben. Ophouden zou gelijk staan aan hoogverraad. Denk aan mij, Ivan. Uitsluitend aan mij. Jij die zo ver af bent en toch zo nabij. Hoor je mij, Ivan ?

(zij gaat op hem toe en neemt zijn hoofd vast)

Mijn God, waarom heb ik mij op jou verlaten ? Wat heb ik toch ooit in jou gezien ? Welke spiegel was het doe jouw beeld heimelijk vervormde en mij geloof deed hechten aan de buitenkant van je ziel ? Was jij die zwendelaar die op een koele zomerochtend naast mij over de balustrade leunde en mijn naam fluisterde op de toonladders van de wind ? Was jij die schipbreukeling die jaren geleden als een uitgespuwde Jonas rusteloos langs de rotskust waarde en mijn naam kerfde in het wrakhout op het strand ? Was jij dat uitgehongerd dier dat 's avonds naast mij in het donker lag en mijn naam weefde in de schaamte

van mijn geslacht ? Mira. Drie keer Mira. Zachte, roze Mira. Er waren ogenblikken dat ik samen met jou gelukkig was.

(Men hoort buiten drie gewerschoten vlak in de buurt. Beiden kijken op, staren elkaar aan, maar zeggen niets. Ze laat hem los en hij werkt verder)

IVAN : Ai ! Godverdomme ! Mijn vinger bloedt ! Ik geef het op ! Jullie kunnen allemaal naar de hel lopen ! Dat rot ding geeft geen kik !

MIRA : Stil Ivan, maak de situatie niet erger dan ze nu al is. Er zijn dingen die je kan. Er zijn dingen die je niet kan. Je moet je kunnen neerleggen bij wat onvermijdelijk is.

IVAN : Die knop zit muurvast. Ik kan er geen beweging in krijgen.

MIRA : Je bent er gewoon niet voor in de wieg gelegd. Jij bent een waterman, weet je. Een zeikerd. Wat weet jij af van warmte, van vuur, van hartstocht ?

IVAN : In ieder geval voldoende om te weten dat het hier alsmaar kouder wordt. Straks vriezen we nog dood. Wat is het ergst: binnen verkleumen van de kou of buiten onderuit gemaaid worden door een sluipschutter ?

MIRA : Het regent buiten. De regen drupt doorheen de kelderwand. Ik heb je maanden geleden nog gezegd: Ivan, je moet het lek in de kelder dichten. Bij fikse regenbuien drupt er water doorheen. En nu zitten we midden in de nattigheid. Er zit schimmel op de muren. We zitten opgesloten. We kunnen niet meer weg.

IVAN : Wat kan ik daaraan verhelpen ? Het is mijn schuld toch niet dat het regent, dat we zonder vuur zitten en zonder stroom. Daarstraks konden we nog televisie zien, beelden van onze stad die op enkele dagen tijd aan flarden geschoten is, en nu pfft (*vingerknip*) alles verdwenen als sneeuw voor de zon. Net alsof de laatste getuige uit de weg moest worden geruimd. Klotending (*slaat met zijn vuist op de televisie*) Alsof niemand mag weten dat Sarajevo wordt uitgemoord.

MIRA : Ach. Maak je toch niet zo druk. Geef me je vinger. Dat ik hem in mijn mond steek en opeet. Ik kan geen bloed meer verdragen.

(ze steekt zijn vinger in haar mond en streelt hem)

IVAN : Over stalen zenuwen moet je hier beschikken. Mijn hoofd lijkt net een kelder waar alle wijsheid van de wereld onder water staat en mijn brein als een gewond dier hulpeloos de witte vlag uitsteekt.

(hij legt zijn hand op het scherm van de P.C.)

Microsoft, megabites, memories. Mijn werk, mijn leven, mijn verdriet: in één pennetrek uit het geheugen weggewist. Wat schieten we op met kunstmatige intelligentie wanneer honderd stuks zware artillerie zich in de bergen teruggetrokken hebben en onze dromen iedere dag opnieuw aan flarden schieten ?

MIRA : Kwel me niet, Ivan ?

IVAN : Onze beschaving: nauwelijks meer dan een laagje vernis dat onder de hitte van het strijdgewoel weggesmolten is.

MIRA : Als je zo voortgaat dreig je je vinger te verliezen.

IVAN : Ik voel mij zo ellendig, Mira. Zo nutteloos. Ik, een Serviër, die hier in deze stad niet alleen beducht moet zijn voor kogels en granaten die vanuit de heuvels op ons worden afgevuurd, maar ook voor de haat van Kroaten en Moslims die samen met mij opgesloten zitten. Wat zit ik hier nog te doen ? Wat heb ik hier in godsnaam verloren ? Zoals een larve een gedaanteverwisseling ondergaat en op een gezegend ogenblik verandert in een hard gepantserd insect, zo heb ik de indruk dat ik geleidelijk aan iemand anders word, iemand die ik haat uit het diepst van mijn hart, een mens die mij vreemd is en die toch diep in mij verborgen zit. Ik ben bezig te vallen in een groot, zwart gat en wat mij het meest beangstigt is dat ik anderen in mijn vlucht meesleuren zal.

MIRA : Alleen duisternis kan vertellen wat de spiegel steeds verzwegen heeft. Wij worden op de proef gesteld. Ieder van ons moet nu tonen wie hij is.

IVAN : Er valt niets meer te doen. De teerling is geworpen. We zitten als ratten in de val.

MIRA : Ratten. Brr. Dat ontbrak er nog aan. Ik wil alle ellende van de wereld zien, maar alsjeblief geen ratten.

IVAN : Lach me niet uit, Mira. Er is geen mens die het begrijpt. Wij die hier in deze stad geboren en getogen zijn. Kroaten, Serviërs, Moslims. Heeft ooit iemand van ons de vraag gesteld tot welk kamp de ander behoorde ?

MIRA : Geen vragen stellen, Ivan, die niemand van ons beantwoorden kan. Als men ons iets verwijten kan is het dat we er niet op waren voorbereid. Dat we ieder voorteken behendig uit de weg zijn gegaan. Dat we onze fundamenten nooit in vraag hebben gesteld.

IVAN : Welke fundamenten ? Waar heb je het over ?

MIRA : Ik heb het over jou en mij. Over de achterkant van ons gelijk of ons geluk. Dat is in dit geval hetzelfde. Over het cement dat ons beiden met elkaar verbindt en net zoals de eenheid van dit land als de schors van een plataan afgebladderd is.

IVAN : Om te leven, Mira, heb je zuurstof nodig. Zuurstof die je verbruikt en als een vergiftigd geschenk terug de ether in spuwt. Dat is op zichzelf allemaal heel gewoon. Dat is nu eenmaal zo. Het kan niet anders. Wij zijn slechts mensen gedoemd om elke seconde opnieuw adem te halen. Iedere dag opnieuw moeten we inspanningen doen. Al was het maar omdat we onze borstkas steeds weer moeten open spreiden. Maar als de lucht om ons heen asgrauw geworden is en groezelige dampen het uitspansel verteren. Wat dan ? vraag ik je. Wat dan ?

(Mira gaat voor Ivan op de grond zitten, haar hoofd tussen zijn knieën)

MIRA : Hou van mij, Ivan. Laat me niet in de steek. Ik bezweer het je. Waar is de tijd dat we samen als man en vrouw gelukkig waren ? Dat jij en ik gek waren van elkaar. Het lijkt wel een eeuwigheid, zolang is het reeds geleden. Eerst was je mijn minnaar, dan mijn man, nu mijn broer, binnenkort ben ik een moeder met een kind dat zijn vader nooit gekend zal hebben. Besef je dan niet dat er iets misgelopen is ? Dat ik je niet zomaar wil laten gaan. Dat ik om je vechten zal en desnoods de kleren van je lijf zal scheuren. Dat alle banvloeken van de wereld niet bij machte zullen zijn om mij tot rede te brengen.

IVAN : Lieve Mira. Ik weet dat je van mij houdt. (*hij streelt haar haren*)

MIRA : Weten is niet genoeg, Ivan. Herinner je je nog hoe jaloers ik was toen jij je eerste computer kocht en ik dacht dat onze liefde hiermee ten einde was ? Hoe ik dagen lang mokte en niet aan te spreken was ? Wij die steeds op elkaar rekenen konden werden plots uit elkaar gerukt door het monster van Loch Ness, een supersonisch brein, dat spotte met mijn borsten en mijn ziel, een elektronisch rekenwonder, zonder hunkering of geslacht. Avonden lang zat je met je speelgoed alleen op je kamer, geen vinger stak je nog naar me uit, je leefde met je hoofd in een andere wereld en bekende me niet meer. Tot je op een keer, het was precies middernacht, huilend als een kind aan mijn bedsponde verscheen en als een vampier je tanden zette diep in mijn hals, snikkend dat geen enkele machine zich ooit met mij zou kunnen meten, precies omdat ze niet tot pijn in staat zou zijn. Herinner je je nog dat je mij al die tijd streekte, terwijl de tranen over mijn wangen stroomden en ik je voorhoofd kuste ?

IVAN : Ja, dat weet ik nog. Hoe zou ik dat ooit kunnen vergeten ? Want die nacht begon ik voor het eerst te twijfelen aan de toekomst. Niet aan onze toekomst, die op dat moment voor mij glashelder was, maar aan de toekomst van de wereld.

MIRA : Ieder mens, zei je, moet in staat zijn om het lijden op zich te nemen.

IVAN : Ja, want alleen het lijden kan de mens tot inzicht brengen en niet de oneindige odyssea van het weten.

MIRA : En herinner je je nog hoe we vroeger ruzie maakten als twee kleine welpen, maar de jager steeds troost vond in de armen van zijn prooi.

IVAN : Natuurlijk. Ik herinner me dat net alsof het gisteren was. Ik was de vos en jij speelde het konijn.

MIRA : Maar wat ik mij met de beste wil van de wereld niet kan herinneren is wanneer het licht precies begon uit te doven, waar en wanneer de stekker uit het stopcontact glipte, hoe je als een zandkorrel uit mijn handen weg gleed en je stem tenslotte een echo werd, terwijl ik dorstte naar leven.

(Ivan springt recht)

IVAN : Leven ? Dat willen we toch allemaal. Ieder van ons hunkert toch naar het leven?

Maar jij moet mij eens vertellen hoe je kan leven in de schaduw van de dood ?
Hoe een plant kan groeien als hij van alle licht verstoken blijft? Hoelang een mens kan blijven voort ploeteren als een mol onder de grond ? Geloof me, Mira, hier valt geen teken van leven meer te bespeuren. Alleen lijkenpikkers scharrelen hier nog rond. Maar onze boom is kaal geworden en draagt geen vruchten meer. Het enige wat we nog over hebben zijn geld en relaties.

MIRA : Onze vrienden van toen zijn reeds lang onze vrienden niet meer.

IVAN : Ach ! Als je wil heb ik morgen alle papieren bij elkaar en zijn we verdwenen.
We beginnen opnieuw, ergens anders, ver weg van hier. We zullen nieuwe vrienden maken, elkaar opnieuw ontdekken en bouwen aan de toekomst.

MIRA : Ik wil niet, Ivan ! Waarom zouden we niet gelukkig zijn hier met ons twee ?

IVAN : Omdat dit onmogelijk is.

MIRA : Niets is onmogelijk.

IVAN : Onzin.

MIRA : We spreken een andere taal, Ivan.

IVAN : Nee. Weet je wat het is ? We leven hier met zijn drieën veel te dicht op elkaar, jij, Ismet en ik. Wij dobberen hier maar wat rond, opgesloten in een zaadcel, verwaald in de oerzee van het duister. Op een vlot dat aangedreven wordt door de golfstroom van de tijd. Zolang de zee rustig is, kan er ons nauwelijks iets gebeuren. Maar ondertussen zijn we terecht gekomen in een heuse storm, wat zeg ik, een orkaan. Allen zijn we het noorden kwijt en iedereen schreeuwt om hulp. Maar niemand durft de ander nog recht in de ogen te kijken, omdat iedereen weet dat geen enkele hulp nog baten kan.

MIRA : Buiten hoor jij het onweer, binnen klinkt de zang van de Sirene. Ik ben bang dat je wordt weggelokt door een duistere, geheime kracht, dat je als een dolgedraaide stuurman op een zwarte voorstevende wateren des tijds doorklieft om tenslotte op de rotsen te pletter te storten.

IVAN : Je begrijpt me niet. Je wil het gewoon niet begrijpen.

MIRA : Ik ben bang, Ivan. Ik ben bang dat het akkoord tussen jou en mij dissonanties vertoont, dat er een snaar gesprongen is, dat er valse klanken uit onze keel komen opgerispt, die erop wijzen dat ieder van ons het spoor bijster is.

IVAN : Ik moet hier weg, Mira. Deze stad kleeft als de schubben van een doodshoofdvlinder aan het slijm van mijn ingewanden. Hoe vochtiger de lucht, hoe scherper de geur van rottende lijken en stinkende kadavers. Het is net alsof de pest hier uitgebroken is. Alsof wij allemaal in quarantaine leven en wachten op een of ander teken, een signaal. Alsof wij besmet zijn door een virus dat zich koortsachtig verspreidt en ons afweersysteem langzaam maar zeker vernietigt.

MIRA : Ik draag een kind, Ivan. Een kind van jou.

IVAN : Precies daarom moeten we vertrekken. Hier is geen toekomst meer.

MIRA : Dit is onze stad en zij heeft ons nodig.

IVAN : Deze stad gaat ten onder aan de waanzin van het geweld. Ik zie ruïnes, ruïnes, ruïnes zover het oog reiken kan.

MIRA : Ruïnes die eens terug zullen worden opgebouwd.

IVAN : Eens in het jaar duizend. Wanneer de Mensenzoon terug op aarde verschijnt en niemand hem nog herkennen zal.

MIRA : God spreekt enkel tot diegene die bereid is Hem zijn oor te lenen.

IVAN : God is de tijd die als de bliksem op ons afkomt en zich als een ster aan de hemel steeds verder verwijdert. Wij die nog zo jong zijn en toch reeds zo oud. *(hij gaat naar de computer)* Zolang dit ding niet lijden kan, zal de mens geen rust kennen op deze wereld.

(Mira neemt Ivan in haar armen)

MIRA : Ivan. Laat ons opnieuw beginnen. Ook al geloof je maar een heel klein beetje, dan weet je dat alles opnieuw ten goede keren zal. Want hier in Sarajevo liggen onze wortels.

IVAN : Neen, Mira. Wij leven in een waterdruppel die ieder moment verdampen kan.

MIRA : Zeg dat niet. Als je voor mij nog iets betekent, beloof me dan dat je hier wil blijven samen met mij in Sarajevo.

IVAN : Dat kan ik niet. De stad is verwoest. De stad, dat is ons verleden. Dat zijn jij en ik. Ismet en al de anderen. Voor wie alles verloren is.

MIRA : Deze stad heeft een toekomst.

IVAN : Een toekomst ? Hier, lees de kranten. *(neemt een hoop kranten van tafel)* Sla de tijdschriften erop na. Of kijk gewoon naar de televisie. Niemand kan er nog van tussen uit: hier in Sarajevo wordt op dit moment geschiedenis geschreven.

MIRA : Onze stad zal binnenkort of binnen onheuglijke tijden opnieuw een speeltuin zijn, waar blokkendozen in alle kleuren van de regenboog op elkaar gestapeld worden en onze kinderen terug thuis zullen zijn.

IVAN : De kans is groot, Mira, dat ons kind nooit geboren zal worden.

MIRA : Ivan !

IVAN : We zitten zonder suiker, zonder melk, zonder brood ! Ik kan mij niet meer herinneren wat de smaak is van verse groenten of fruit. Het enige wat we nog over hebben is koffie en wat rijst. Je bent vijftien kilo afgevallen sinds het uitbreken van de oorlog. Je bent ondervoed. Je hebt amper nog de kracht om rechtop te lopen. Je borsten zijn verlept, je buik is zwanger van ellende. Iedere nacht opnieuw vraag ik me doodsbenuwd af hoe ons kind ter wereld komen zal.

MIRA : Mijn kind zal leven !

IVAN : Jouw kind is een oorlogskind dat de ketens van het geweld nimmer van zich afschudden zal. Iedere granaat die ontploft, ieder schot dat wordt gelost, staat voor eeuwig in zijn geheugen vast gegrift. Niemand is zo gevoelig voor de trillingen van de aarde als een ongeborn kind dat zich moederziel alleen in de baarmoeder bevindt. Gek van angst, gek van verlangen. Opgesloten tussen aars en blaas, tussen poep en pis, stulpnd om naar buiten te komen, maar tegelijkertijd bang, o zo bang van deze wereld.

MIRA : Zwijg Ivan !

IVAN : Jouw kind wacht een toekomst die nooit meer in te vullen is. Jouw kind kan alleen maar hopen dat het als een doodgeboren foetus ter wereld zal komen!